

Öken och skugga Två rabatter i extrema lägen

Rabatt i hopplöst läge? Då gäller det att välja växter med extra omsorg. Här är två extrema rabatter, en i skugga och en i solgass.

AV SUSANNE ANDERSSON TEXT ANETTE SIEVERS FOTO SUSANNE ANDERSSON, MARIE ANDERSSON, BIGSTOCK, BLOMSTERFRÄMJANDET, ANETTE SIEVERS, RARA VÄXTER

Om du vill ha långvarig glädje i rabatterna gäller det att välja växter med omsorg. Perenner är bara fleråriga om de trivs. Då kan de komma tillbaka år från år och även sprida sig, så att de täcker marken och ogräs får svårt att få fäste.

Så läs på innan du går till handelsträdgården! Väl där är det lätt att förälska sig i någon skönhet som kanske inte alls passar i det läge man har tänkt sig. Det är extra viktigt om man har rabatter i extrema lägen, som gasande sol eller i skuggan bakom ett plank.

De flesta perenner trivs bäst i vandrande skugga, med lagom mycket sol. Då kan du välja mer fritt.

Här visar trädgårdsdesignern Susanne Andersson exempel på två rabatter i extremlägen, en i sol och en i skugga. Hon har komponerat dem med tanke på att de ska vara vackra hela säsongen, från den första skira lökblomningen till den pampiga höstfärgingen.

De lökväxter som har valts är även de sådana som kommer tillbaka och sprider sig om de trivs. ☀

TRÄDGÅRD EXPERTEN

Trädgårdsdesignern **Susanne Andersson** brinner för att ge människor de råd de behöver för att skapa sin drömträdgård. Hon bor i Järfälla utanför Stockholm.

Lysande i skuggan

I en skuggig rabatt lyser vita blommor och ljusa bladverk upp. Få växter tål fullständig skugga, men tänker man efter har de flesta rabatter sol under åtminstone en liten stund av dagen.

1 Höstsilverax
Actea simplex 'Brunette'
En lättodlad sensommarblomma, som både syns och känns. Axen på sorten 'Brunette' svävar över det mörkröda bladverket och lämnar doftstråk när de slår ut. Blommar sep-okt. Höjd: 120-200 cm. Härdighet C.

2 Flocknäva
Geranium macrorrhizum
Mycket skuggtålig marktäckande perenn med doftande bladverk, som snart motar bort

ogräset. Söta blommor och dessutom blad med vacker höstfärg. Blommar juni-aug. Höjd: 20-40 cm. Härdighet C.

3 Silvrig höstanemon
Anemone tomentosa
Den tåligaste höstanemonen, men den kan behöva några säsonger innan den etablerat sig. Vackra blommor, som bäst avnjutes i rabatt. Inte så tålig snittblomma. Blommar aug-okt. Höjd: 80-120 cm. Härdighet A.

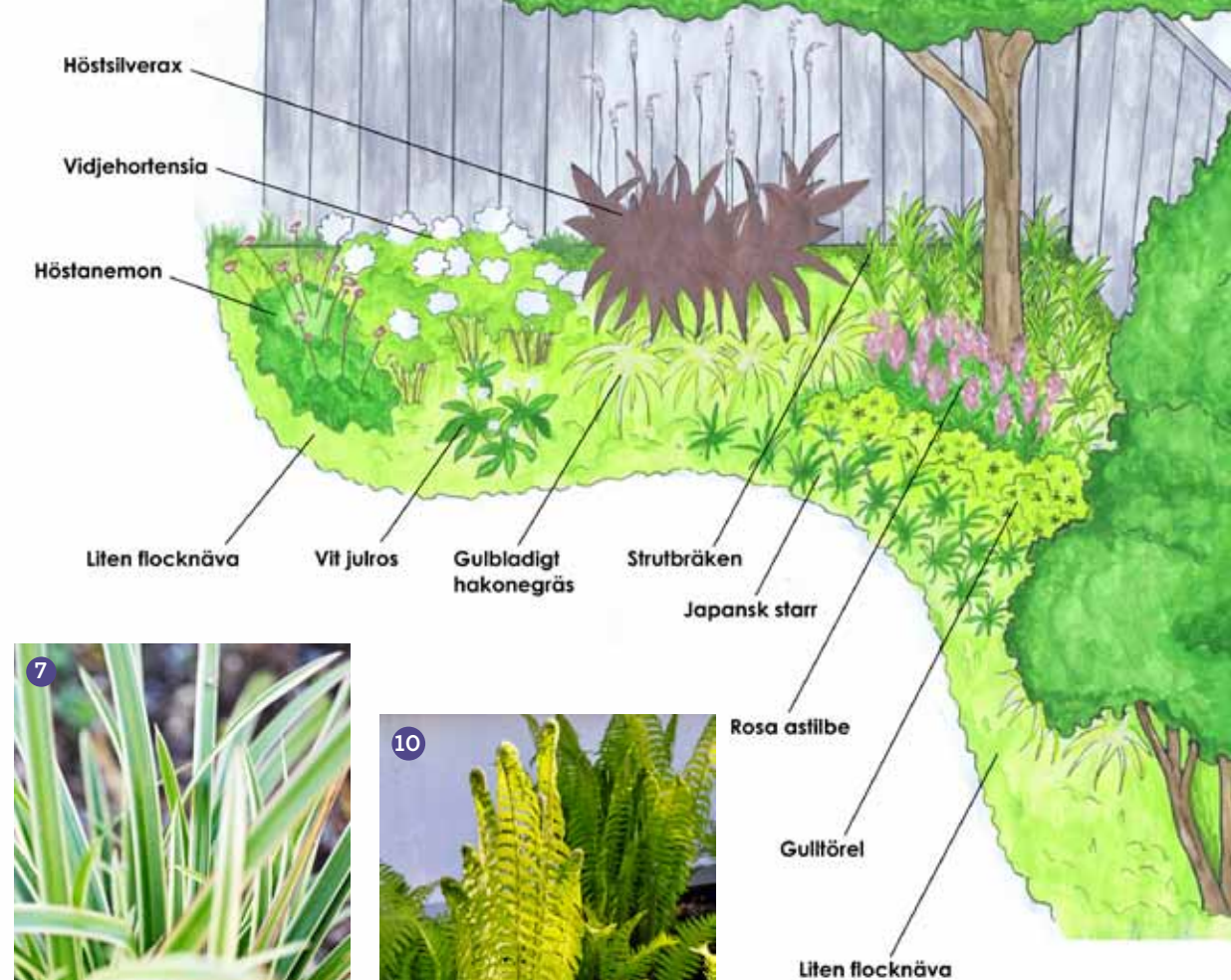

4 Vidjehortensia
Hydrangea arborescens 'Annabelle'
Liten buske med ljusgrönt bladverk. Sorten 'Annabelle' blommar med snövita, runda bollar som håller länge, kan bli hela 30 cm. Beskär efter blomning, så att den får en mer kompakt form. Växer naturligt i östra USA. Blommar juli-okt. Höjd: 80-140 cm. Zon 3 (4).

5 Vit julros
Helleborus niger
Försten ut, i södra Sverige ibland redan i januari. Den vita julrosen tåligast, men det finns en mängd vackra hybrider. Tycker om väldränerad, näringsrik jord. Vintergröna blad. Blommar jan-apr. Höjd: 15-20 cm. Härdighet B.

6 Gulbrokigt hakonegräs
Hakonechloa macra 'Aureola'
Japanskt gräs som sprider sig långsamt. Ger trädgården fin färg hela säsongen, med sina gulstrimmiga blad. Vänta till våren med att klippa ner, liksom när det gäller andra gräs. Tunna, rödbruna vippor. Blommar aug-sep. Höjd: 30 cm. Härdighet C.

7 Japansk starr
Carex morrowii 'Ice Dance'
Ett gräs som bildar täta tuvor och sprider sig bra, utan att vara invasivt. Vackert strimmiga blad som är vackra hela säsongen. Mycket skuggtålig. Obetydliga blommor apr-maj. Höjd: 30-40 cm. Härdighet C.

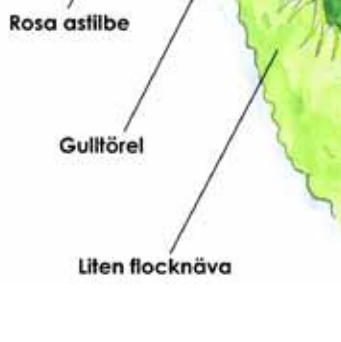

8 Gulltörel
Euphorbia polychroma
En lysande blomma i skugga! Blommar på våren, men de gula högbladen runt blommorna behåller färgen länge. Sedan skiftar de till rött och hela växten får vacker höstfärg. Blommar maj-juni. Härdighet B.

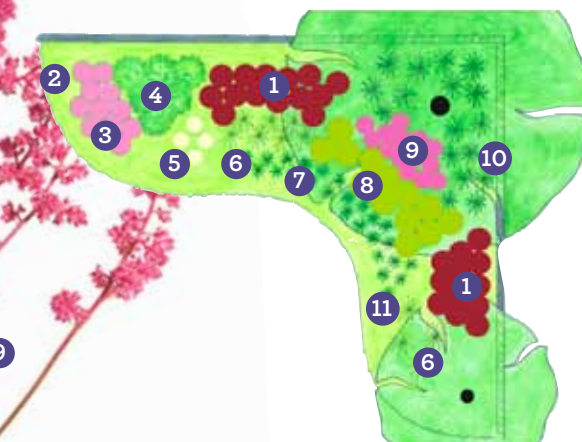
9 Rosa astilbe
Astilbe
Det finns 20 arter i släktet och många sorter, i nyanser från vitt till rött. Vacker snittblomma. Härdighet B.

10 Strutbräken
Matteuccia struthiopteris
Hög ormbunke med vackra ljusa blad, som rullar ut sig på våren. Sprider sig villigt och ger vacker lundkänsla. Mycket skuggtålig. Oansenliga blommor. Höjd: 80-100 cm. Härdighet A.

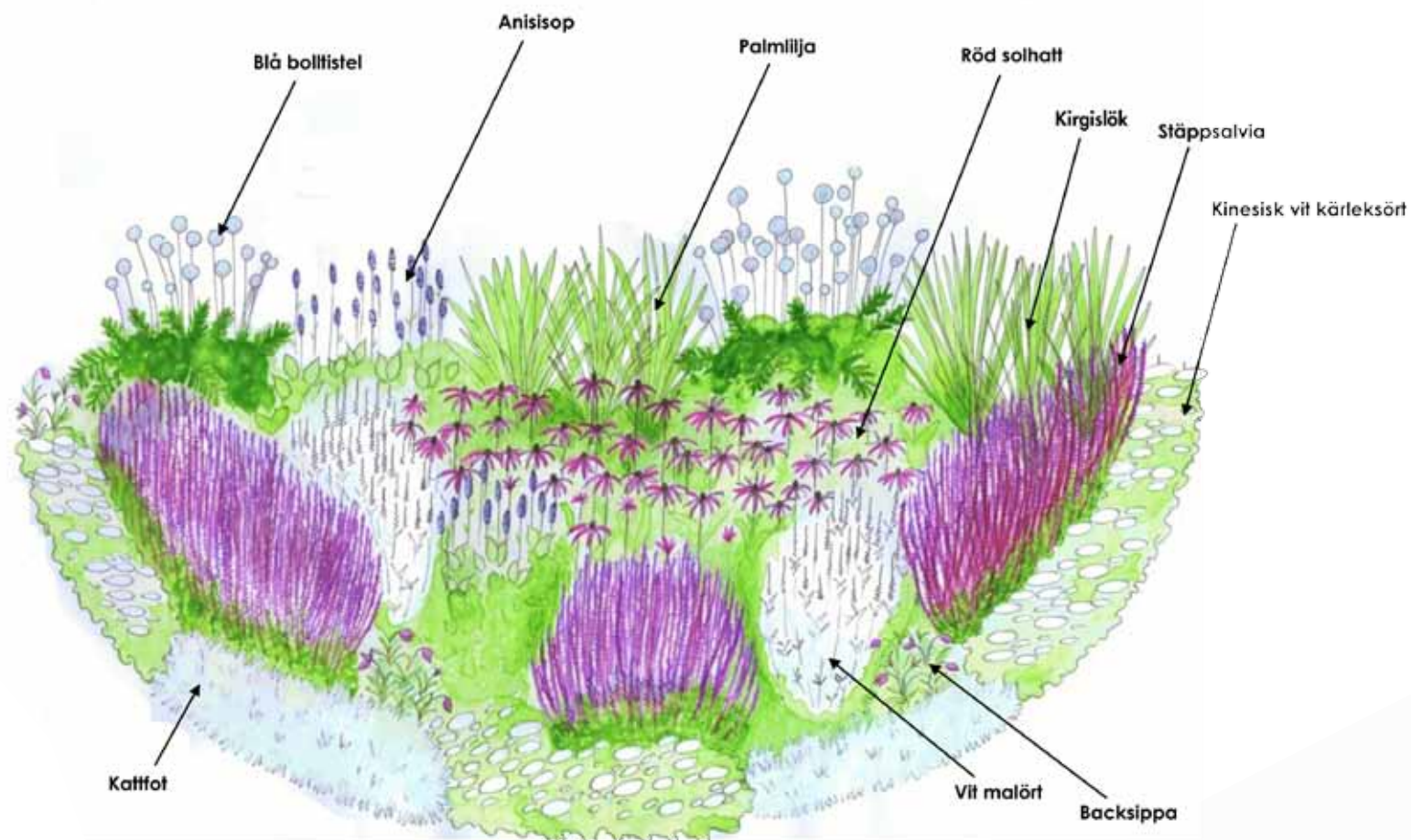

11 Snödroppe
Galanthus nivalis
Ett måste för den som vill följa vårens tidigaste framsteg. Självsår sig om den trivs. Blommar feb-apr. Höjd: 10-15 cm.

Svalkande i hettan

Lite sol ger växterna liv, men mycket sol kan vara förödande. Vad blommar i en öken? Här är en rabatt i svalkande violett och silver som bas som klarar värmen mot en vägg.

1 Backsippa
Pulsatilla vulgaris
Violett blomma med silkeskänsla, som ger färg tidigt. Fridlyst i det vilda. Kallas även för backtulpan. Blommar apr-maj. 15 cm. Härdighet B.

2 Röd solhatt
Echinacea purpurea
En av sensommarens härligaste upplevelser. En värmeäls-

kande läkeväxt som drar till sig fjärilar. 'Magnus' (på bilden) är populär, men det finns många fler att upptäcka. Blommar juli-sep. Höjd: 100 cm. Härdighet C.

3 Stäppsalsvia
Salvia nemorosa
Detta är en solälskande växt som trivs väldigt bra på varma, torra platser. Doftande, lila fjärilsväxt med buskliknande växtsätt. En fin sort är 'Caradonna'. Lång

blomning, juni-sep. Höjd 50-70 cm. Härdighet C.

4 Vit kinesisk kärleksört
Sedum spectabile
Stadig perenn med glatta, isigt blågröna stjälkar och blad. Stora blomställningar. Sorten 'Stardust' lyser vit i sensommarnatten. Stöttar andra, rangligare blomstjälkar. Blommar sep-okt. Höjd 40 cm. Härdighet C.

5 Kattfot *Antennaria dioica*
Silvrig krypande liten växt med söta rosaröda blommor i korgar. Blommar maj-juli. Höjd: 10 cm. Härdighet A.

6 Anisop
Agastache foeniculum
Blomsterspirorna med anisdoft lockar fjärilar, humlor och bin. Bra som krydda. Fina sorter är 'Astello Indigo' (bilden) och 'Blue Fortune'. Blommar juni-september. Höjd: 50-60 cm. Härdighet C.

7 Palmilija *Yucca filamentosa*
En anslående blomma för den som bor i en zon den klarar. Ur den vintergröna bladrossetten kommer en stadig stjälek i juli, med grönvita nickande klockor. Blommar: juli-augusti. Höjd: 60-100 cm.

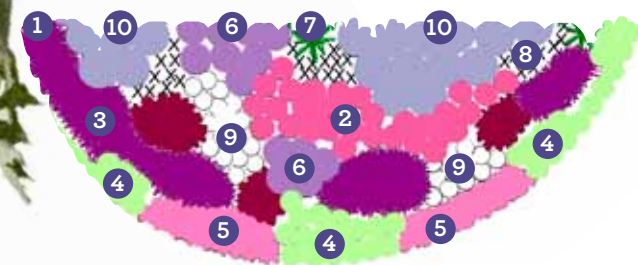
8 Kirgislök
Allium aflatunense
En lökväxt som villigt sprider sig där den trivs. Stora bollar som blommar i maj-juni, men även fröställningarna är vackra. Placera den långt in i rabatten, så att de gulnande nedre bladen döljs. Blommar: juni. Höjd: 80-100 cm. Härdighet B.

9 Vitmalört
Artemisia ludoviciana
Det silvriga bladverket förstärker intrycket av de andra växternas färger. Breder lätt ut sig och fyller ut med sitt buskiga växtsätt. Blommar juli-aug. Höjd: 60-70 cm. Härdighet C.

10 Blå bolltistel
Echinops bannaticus
Svävande blå bollar, en perenn som villigt breder ut sig även på näringsfattiga och tunga jordar. Lång säsong. Fin i buketter. Blommar juli-aug. Årets perenn 2012. 120 cm. Härdighet C.

Solklart och stilsäkert

Med rätt solskydd kan du få mer ut av ditt hem. Utrusta din uteplats med en flexibel terrassmarkis eller gör ditt hem energismart med hjälp av fönstermarkiser som stänger ute både värme och kyla. Alla våra solskydd skräddarsys och monteras efter dina önskemål. www.moogio.se

Sverige: Göteborg, Halmstad, Helsingborg
Hässleholm, Karlstad, Lund, Malmö, Norrköping
Stockholm Täby, Uddevalla, Uppsala
Danmark: Frederiksberg, Hellerup, Holbæk, Horsens
Kolding, Köpenhamn, Ringe, Vejle, Århus